

A ZARÁNDOK TURIZMUS TAPASZTALATAI

Lévai Jánosné

2016

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1. oldal
Rövid történeti áttekintés	1. oldal
A zarándoklattal kapcsolatos előkészületek	2. oldal
Általános tájékoztatások	3. oldal
A vallási turizmus fajtái	4. oldal
A VILÁG VALLÁSAI	5. oldal
Sík Sándor: Az andocsi Máriához	6. oldal
A legismertebb búcsús ünnepeink	6. oldal
Magyarországi kegyhelyeink	7. oldal
Első lépések az engesztelés felé Kecskeméten	8. oldal
Zarándoklatok a világ minden részén	11. oldal
Szent Márton út	12. oldal
Mária út	13. oldal
Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulás	13. oldal
Kecskeméti vonatkozások	15. oldal
Gyöngyök útja	16. oldal
Szent Erzsébet zarándokút	16. oldal
Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark	20. oldal
Nemzetközi vallási turizmus	22. oldal
Vallási Turizmus Szövetség	22. oldal
Saját tapasztalat	23. oldal

Összefoglalás egy zárandokltról	24. oldal
Magyaroszági zárandok útvonalak, járható szakasz, alapítás éve	25. oldal
Andocs	26. oldal
Csorna	28. oldal
Medjugorje	29. oldal
ÖSSZEFOGLALÁS	32. oldal

VALLÁSI TURIZMUS MAGYARORSZÁGON

BEVEZETÉS

Az 1989-es éveket követően Magyarországon is megnövekedett a búcsújárás, a Mária tisztelet, a vallási turizmus.

„László Dániel festőművész így fogalmaz: **Minden zarándok egy öltés a szétszaggatott, csonka ország határán. A Kárpát-medencei nemzetek között a Mária út és az egyéb zarándokutak egy békítő, engesztelő kapocs. A lehető leghatékonyabb útja az egység létrehozásának.**”

A katolikus hívek kegyhelyre történő zarándoklatát **búcsújárásnak** nevezzük. A vallási turizmus és a zarándoklat között különbséget kell tennünk: a vallási turizmus esetében az úti cél a fontos, a zarándokútnál pedig maga a kiválasztott út, a szent hely megismerése.

A búcsújárás a vallásosságnak egy sajátos megnyilvánulása, s egyben a hit nyilvános megvallása. A magyarországi szent helyek felkeresése mint vallástörténeti jelenség, nagyon ősi eredetű. A szent helyek felkeresése elsősorban vezeklés céljából történik, mely keresztény szokás, amellyel a magyarság ezer évvel ezelőtt ismerkedett meg. Az országunkban lévő szent helyek a népek találkozóhelyei is egyben.

Rövid történeti áttekintés

A keresztények búcsújárására már a III. századtól vannak adataink. A zarándoklatok célja ekkor még elsősorban a Szentföld, Palesztina, Jézus, Mária és az apostolok életének színtere volt, különösen Jeruzsálemben és Betlehemben.

Az ezredforduló körüli változások egyik leglényegesebb vonása volt, hogy az addig egyéni jellegű zarándoklatok helyébe fokozatosan a tömeges búcsújárás lépett. A középkor és a késő középkor századaiban sorra alakultak az olyan kegyhelyek, ahol a tisztelet tárgya nem ereklye, hanem a különleges kegyelmi adottságokkal felruházott kegykép, vagy szobor. Ezek legtöbbször a Szűz Máriát ábrázolták, s a kegyhelyek is a Mária-kultusz keretében keletkeztek.

A jubileumi búcsúk római kiváltságát a pápák már a XIV. század elején átengedték egyházmegyéknek is, lehetővé téve így nagy tömegek számára a búcsúnyerést.

A szerzetesrendek aktív szerepet vállaltak egyes búcsújáróhelyeken is.

Évszázados megszakítás után a Mária-jelenések az újkorban is folytatódtak. A XIX. században ennek leghíresebb példái a franciaországi La Saletta és Lourdes, valamint a XX. század elején a portugáliai Fatima, a XX. század végén pedig a horvátországi Medjugorje. (Erről majd később részletesebben is fogok írni.)

A mai modern búcsújárások több vonatkozásban is különböznek az elmúlt korok zarándoklataitól. Ehhez nagymértékben hozzájárult a tömegközlekedés fejlődése (gyalogos zarándoklat, szekéren történő zarándoklat, később kerékpáros, motoros, autóbuszos, személygépkocsis, a mai modern világunkban pedig tért hódított a repülőgéppel történő tömeges zarándoklat, pl. Szentföld, Róma, La Salatte, Lourdes, Fatima, Medjugorje, stb.

A zarándoklattal kapcsolatos előkészületek:

1. lelki előkészületek (a búcsúnyerés szándékának megfogalmazása, engesztelés szándéka, kérés, fogadalomtétel, ima, stb.),
2. gyakorlati előkészületek (étel-ital, népviselet, egyházi jelvények, zászlók hordozása, kereszt hordozása, stb.)
3. a búcsús út megtétele – elsősorban gyalogosan –,
4. a kegyhelyre való megérkezés, beköszönés, közös ének,
5. a kegykép, vagy kegyoszobor meglátogatása, megérintése, esetleg megcsókolása,
6. szentgyónás és szentáldozás (ima szentatya szándékára: hiszekegy, miatyánk, üdvözlégy, dicsőség), így teljes búcsút nyer az az elhunyt, akiért az imádkozó följánlja, tehát az Új Jézus elengedi a földi bűnök miatt a tisztítóútzben lévő szenvedést,
7. szállásolás (a kegyhelyen való állandó jelenlét),

8. szentmisehallgatás, illetve azon részvétel (éjszakai virrasztás, keresztút végzés) – ennek nagy hagyománya van a Szent István Bazilikában minden csütörtökön 20 órától péntek hajnal 5 óráig,
 vagy a Belvárosi Szent Anna Templomban minden csütörtökön 16 órakor szentségkitétel és szentségimádás, 17 órakor szentségi áldás,
 vagy a belvárosi Szent Mihály Templomban minden hónap első keddjén 18 órakor elváltak és egyedülálló szentmiséje van,
 vagy: minden hónap 13-án Sümegen a ferences kegytemplomban engesztelés van,
 vagy: a Sziklatemplomban minden héten csütörtökön szentségimádás van drága hazánkért, papi hivatásokért, a magyar művészet megújulásáért,
 vagy: minden pénteken 11-12 óra között az irgalmasság rózsafüzér imával könyörgünk bűneink bocsánatáért,
 vagy: a Szűzanya kérésére minden hónap első szombatján és minden hónap 13-án 9 órakor engesztelő szentmise van a Szent István Bazilika II. János Pál kápolnájában.

Tehát azt gondolom, hogy miért és van kikért imádkoznunk!

Általános tájékoztatások

Nagy elődeink – különösen az elmúlt században – szinte mindent leírtak, illetve ránk hagyományoztak a búcsújáróhelyekkel kapcsolatban. Véleményem szerint különösen nagy tisztelet illeti Bálint Sándor néprajzkutatót. az Ő munkáját folytatta Barna Gábor. Ezek a kiadványok a hívő, búcsújáró embereknek készült és azoknak, akik búcsúkat, zarándoklatokat kívánnak szervezni, valamint a kegytárgy kereskedőknek, hittanároknak, plébánosoknak.

Tudjuk, hogy a 1990-es években még az internet Magyarországon nem volt elterjedve, ezért az írott kiadványoknak óriási volt a szerepe. Barna Gábor akkor még nem tudhatta, hogy hazánkban milyen mélyre ható változások indulnak meg.

Tájékoztatásul szeretném elmondani, hogy Magyarországon is minden kegyhelynek van lelkipásztora, aki fogadja a zarándokokat, aki egyben a kegyhely gondozója is.

Ma már egy egyszerű kiadvány, kegykép is vásárolható a kegyhelyről, melyet a keresztény ember ajándékba vásárol, hazaviszi emlékül.

A vallási turizmusban rejlő lehetőségek óriásiak. Sajnos, az utazási irodák egy része – tisztelet a kivételnek – a hasznot látja benne. Az utazni kívánók azonban szeretnének lelkileg feltöltődni, hitüket erősíteni, kérdéseikre választ kérnek a jó Istentől, spirituális élményre vágnak.

Elmondhatom, hogy az elmúlt években az Európai Unióban is jelentősen megnőtt a zarándoklatok iránti kereslet különösen a Mária-kegyhelyek látogatottsága növekedett. Tudjuk azt is, hogy a nem vallásos turisták is jelentős számban látogatják a vallási helyszíneket, katedrálisokat, templomokat, stb.

A Magyar Turizmus Zrt. kiemelt figyelmet fordít a vallási turizmus népszerűsítésére, figyelembe véve a magyar társadalom vallási hovatartozását és a hazai kínálat összetételét. Marketing tevékenységük elsősorban a kereszténység szemszögéből közelíti meg a vallási turizmus értelmezését és helyzetének bemutatását.

Tudjuk, hogy a magyar katolikus egyház is elismeri az utazás személyiséget gazdagító hatását. „A turizmus és a szabadidő kiváltságos alkalom a testi-lelki feltöltődésre, megkönnyíti a különféle kultúrákhoz tartozó személyek találkozását, közelít a természethez, kedvez a szemlélődésnek, a toleranciának, a békének, a párbeszédnek és az összhangnak a különbözőségek közepette. Az utazás kifejezi az ember állandóan úton lévő természetét, miközben eszünkbe juttatja azt a másik nagyobb jelentőségű útvonalat, amelyet végig kell járnunk, és amely az Istennel való találkozáshoz vezet el bennünket.”

A vallási turizmus fajtái

A vallási turizmusnak több fajtája lehet:

- rövid tartózkodási idővel járó kirándulások (pl. közeli zarándokhely, egy-egy vallási esemény, búcsú, stb.),
- hosszabb tartózkodási idővel járó utazások (pl. Fatima, Megjugorje)

Az utazást szervezőnek mindkét típusú utazásra nagyon fel kell készülnie, hiszen nem tudhatja, hogy kik a zarándokok és azt sem tudhatja, hogy közülük ki, mennyire felkészült.

Véleményem szerint a vallási turizmusnak nemcsak lelki, hanem gazdasági-társadalmi előnyei is vannak. Van olyan zarándokhely, amely nemcsak az évszakhoz kötődik, hanem egész évben vonzza a zarándokokat. Egy-egy kegyhely bekapcsolódik a kulturális programok vérkeringésébe. Sajnos egyre több katedrális ma már nem ingyenes, mely megdrágítja az utazásokat. Érzékelhető változás: folyamatosan épülnek a kiszolgáló helyiségek (mosdó, étterem, kegytárgyboltok, stb.) pl. a katedrálisok, zarándokhelyek közelébe.

A VILÁG VALLÁSAI

„Magyarországon legtöbben a keresztények (katolikusok élnek), de nem szabad megfeledkeznünk a más vallások generálta utazásokról sem.

A világon a kereszténység a vezető 2.3 milliárd fővel, ezt követi az iszlám 1.5 milliárd hívővel, a hindu: 935 millió hívő, a buddhista: 484 millió hívő, a szikh 24 millió hívő, a zsidó: 15 millió hívő.

A magyarországi vallási turizmus értelmezéséhez szorosan hozzátartozik a magyar lakosság vallásossága.

A KSH 2011-ben végzett népszámlálás adatai szerint a magyar lakosság 39 %-a a katolikus felekezethez tartozik (ebből: 37.1 % római katolikus, 1.8 % görög katolikus). A református egyházat 11.2 %, az evangélikus egyházat: 2.2 % képviseli. 18.2 % nevezte meg magát felekezethez nem tartozónak, több felekezethez vallás 1 % alatti, baptista: 0.2 %, unitárius: 0.1 %, izraelita 0.1 %. A lakosság 27.2 %-a nem kívánt vallási hovatartozásáról nyilatkozni. „ Turizmus Bulletin (2014) XVI. évf. 1.sz.

Az egyik legkedveltebb és legismertebb zarándok ima:**Sík Sándor: Az andocsi Máriához**

Koldusboton, törött mankón
 Jövünk búcsút járni,
 Szűz Máriás magyaroknak kopott unokái.
 Éjfél van a Duna táján,
 Magyaroknak éjszakáján
 Nincs más, ki virrasszon.
 Baráttalan, testvértelen,
 Hozzád ver a veszedelem,
 Boldogságos asszony! .....

A legismertebb búcsús ünnepeink:

Gyertyaszentelő Boldog Asszony ünnepe:	február 2.
Gyümölcsoltó Boldog Asszony ünnepe:	március 25.
Szent Kereszt feltalálása:	május 3.
Pünkösöd:	változó

(A pünkösdi búcsúnak Petőfiszállás-Szentkúton és az erdélyi Csíksomlyón van óriási jelentősége. Petőfiszállásra Kecskemétről a piarista diákok minden évben gyalogosan zarándokolnak, Csíksomlyóra pedig Európából, sőt még a tengeren túlról is zarándokolnak, hiszen ez ma már a magyarok találkozó helye is.)

Szenháromság vasárnapja:	pünkösöd utáni vasárnap
Úr napja:	pünkösöd utáni 2. vasárnap
Jézus Szent Szíve ünnepe:	pünkösöd 2. vasárnapja utáni péntek

Sarlós Boldogasszony ünnepe:	július 2.
Kármelhegyi Boldogasszony ünnepe:	július 16.
Havas Boldogasszony ünnepe:	augusztus 5.
Nagyboldogasszony ünnepe:	augusztus 15.
Kisboldogasszony ünnepe:	szeptember 8.
Szűz Mária szent neve ünnepe:	szeptember 12.
Szent kereszt felmagasztalása:	szeptember 14.
Fájdalmas Szűzanya:	szeptember 15.
Rózsafüzér Királynője:	október 7.
Magyarok Nagyasszonya:	október 8.
Szeplőtelen fogantatás:	december 8.

Magyarországi kegyhelyeink:

Máriakéménd, Mátraverebély-Szentkút, Győr, Esztergom, Máriabesnyő, Máriakéménd, Máriapócs, Vértessomló, Márianosztra, Péliföldszentkereszt, Hajós, Máriagyúd, Máriakálnok, Petőfiszállás, Sajópálfala, Sümeg, andocs, Máriaremete, Hőgyész-Csicsó, Tétszentkút, Búcsúszentlászló, Budakeszi-Makkos Mária, Csobánka, Gyöngyös, Falloskút, Osló, Segesd, Vértessomló, Egerszalók, Sopronbánfalva, Erdőtelek, Hanyipuszta, Jászberény, Pécs-Havihegy, Szeged, Gyula, Kópháza, Szigetvár-Turbék, Vasvár, Andocs, Baja, Csatka, Röjtökmuzsaj, Segesd, Szekrászd, Szigetvár, Vasvár, Vértessomló, Bodajk, Solymár, Tétszentkút, Celldömölk, Vác-Hétkápolna, Eger, Fertőszentmiklós, Márianosztra, Kecskemét-Mária-kápolna.

A zarándokúthoz szorosan hozzátartozik az engesztelés.

Első lépések az engesztelés felé Kecskeméten

„Az 1981. június 24-25-én kezdődött medjugorjei Mária jelenésekről 4-5 év késéssel értesültem, írja Balázs Gergely atya.

A jelenésekről kiadott első könyv egyik lapalji jegyzetében olvastam a következőket: „A sok jel között feltétlenül meg kell említenünk a világtól elrejtve élő és vezeklő magyarországi apácát, Mária Natáliát, aki már a II. Világháború előtt megkapta a Szűztől „a világ győzelmes királynőjének” üzenetét, melyben a Szűz azt kívánta, hogy Magyarországon építsenek fel a „Bűnbánat és engesztelés kápolnáját”.

Érthető módon keresni kezdtem a nővért, mert ekkorra az engesztelés gondolata megragadta a lelkemet. Ez még 1986-ban történt, de senki sem tudott nyomra vezetni a nővér keresésében.

Az 1987-1988-as tanévben, amely Mária-év is volt egyben, kedvező fordulat következett be. Ez éppen az egyik magyar órának köszönhető, amikor a Mária-évre való tekintettel az ifjúságnak – vallásos nevelésük érdekében – a Szűzanyáról beszéltem az utolsó megspórolt percekben. Ekkor említettem meg, hogy keresek egy bizonyos Mária Natália nővért. Az óra utáni tíz percben azonnal jelentkezett az egyik kedves tanítványom, aki így szólt: „Tanár úr, én ismerem azt a nővért, és azt is tudom, hogy hol lakik!” Örömteli meglepetés volt ezt számomra, mert tanítványom segítségével valóban rátaláltam a nővérré. Ő ekkor Öregcsertőn lakott Csorba Benedek plébános úr plébániáján. Itt tudtam meg, hogy a fent említett engesztelő kápolna még valóban nem épült fel, de van a nővérnek egy naplója, amelyből többet is megtudhatunk az engesztelésről.

Boldog voltam, hogy a nővérrel személyesen is találkozhattam, de még mindig nem tudtam elszakadni attól a gondolattól, hogy ha még nem épült fel a kérdéses engesztelő kápolna, akkor mielőbb fel kell épülnie.

Annyira megérintett az engesztelés fontossága és ennek a kápolnának az ügye, hogy egyik barátommal Walter Jánossal beutaztam Kecskemétet egy alkalmas, csendes, rejtett helyen található telekért, ahol megépülhetne a kápolna. A

nővér elbeszéléséből az is kiderült, hogy csendes, rajtett helyen kell fölépülnie az engesztelés helyének.

Igen ám, de – ha építkezésbe kezdünk – akkor mikor kezdődhetne el maga az engesztelés, amire pedig már most olyan nagy szükség lenne!?

Ekkor jutott eszünkbe többünknek – mivel már egyre hangosabban beszéltük a megépítendő kápolnáról -, hogy van nekünk egy kész kápolnánk a város szélén.

Egyik vasárnap (1988. január 17-én) három kedves ismerősöm (Mányoki Ferenc, Mányoki Ferencné és Tóthné Losonczy Anikó) nehéz körülmények közepette meg is közelítette a kápolnát, de nem tudtak bemenni. Másnap, január 18-án Árpád-házi Szent Margitnak, hazánk engesztelő áldozatának ünnepén én is csatlakoztam hozzájuk. Józsi bácsival, a kápolna akkori gondnokával ismerősként köszöntöttük egymást. Kérésemre beengedett bennünket a kápolnába, hogy körülnézzünk. Szétnézve bent a kápolnában, szinte mind a négyen egyszerre ismertük fel a helyzetet, és döntöttünk: ez a kész kápolna nagyon is alkalmas az engesztelésre!

Gyors levélváltásba kezdtünk Csorba Benedek atyával, aki feltárta kérésünket Mária Natália Nővérnek. A válaszokból hamarosan kiderült, hogy kérésünk kedves az égiek előtt: a kecskeméti Mária-kápolna engesztelő kápolna lett rövidesen. „

Bízom benne, hogy eljön az az idő, amikor Kecskemétre, városunkba nagyon sokan fognak zarándokolni. Kecskemét is bekerül az ország vallási turizmusába, hiszen városunkban található a „Mária rózsakertje”, ahol élő rózsákból lett kialakítva a rózsafüzér mind az öt tizeddel.

Javasoltam a zarándokoknak, hogy minden évben vásárolják meg a következő évre szóló katolikus naptárt vagy katolikus kalendáriumot, ami általában az előző év pünkösdjére már megjelenik. Így tudunk előre tervezni és esetleg megbeszélni, hogy a jövőben hova kívánunk utazni, hogy a tervezendő hely mennyire elégíti ki hívő lelkünket, vallási igényünket.

Nyugtalan és egyre hajszoltabb életünk során lassan elfelejtjük, hogy érző, szeretetre, jóságra vágyó emberek vagyunk és nem gépek. Az élet a tanúja ennek.

Kutatások bebizonyították, hogy azok az emberek, akik másokkal jót tesznek, barátságosak, közösségi emberek, szeretik egymást, sokat tesznek a közjóért, sokkal tovább élnek, mint az önző, magukba zárkózott, elkülönülő, maguknak élő, mogorva emberek.

A tudósok bizonyosak abban is, hogy azoknak az embereknek a szervezete, akik jó szívvel sietnek mások segítségére, több ellenálló anyagot termelnek, elkerül ők a stressz, kevesebb közöttük a szív- és érrendszeri beteg. Tudjuk, hogy az ember születésénél fogva társas lény és természeténél fogva egymásra utalt. Ha szeretjük embertársainkat, azzal nemcsak az isteni parancsnak teszünk eleget, hanem hosszabb életűek és sokkal boldogabbak leszünk.

Mi keresztények bízunk a lélek, az igazság és a szeretet erejében. Egy-egy zarándokút után nyugalmat lel lelkünk, feltöltődünk a hit által, választ kapunk egy-egy családi problémánkra, melyre a szürke hétköznapiakban nagy szükségünk van. Nagyon fontos a hit, a családi hagyományok ápolása, tovább adása. Akik ezt ápolják és tovább adják, ők nemzetünk értékes sejtjei.

Minden ember, így a keresztény hívő is szeret utazni. Számos keresztény útikönyv ad tájékoztatást, útba igazítást különösen a hittanároknak, tanítványaiknak, a nyugdíjasoknak és a tanároknak.

A vallási turizmus helyét mindenképpen a kulturális turizmuson belül kell keresnünk. Vannak olyan turisták, akiknek az utazási indítéka hitéletükhöz kötődik, hitüket szeretnék élővé tenni, gyakorolni, illetve megerősíteni.

A másik csoportba azok az utazók tartoznak, akik az épített örökség miatt keresik fel a zarándokhelyet, vagy pl. a szabadidejüket hasznosan kívánják eltölteni. Ez az út lehet szervezett, vagy magán utazó (pl. El Camino, vagy Magyarországon a Szent Márton Út, Mária út, stb.).

Azt gondolom, hogy a vallási turizmus jelentősége Magyarországon is megnőtt. Nagy az érdeklődés e téren nálunk is. Ez a magyarázata annak, hogy Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János karán a 2009/2010. tanévtől kezdődően a turizmus-vendéglátás szakos hallgatóknak lehetősége van választható specializációként részt venni a vallásturizmus képzésben. Erre óriási az igény a kulturális turizmus terén is.

Zarándoklatok a világ minden részén

Sokunk véleménye szerint Magyarországon elsősorban a római katolikus és a görög katolikus hívek zarándokolnak, ők keresik fel elsősorban a szakrális kegyhelyeket, hiszen ezen közösségek életében van jelen eleven hitéleti mozzanatként a szent helyek látogatása.

Ma már nagyon sok turisztikai szakember úgy vélekedik, hogy az idegenforgalom egyik húzóágazata a vallási turizmus lehetne, hiszen a vallási turizmusban résztvevők száma nagyon magas, s talán az utóbbi években növekedett. A Turisztikai Világszervezet felmérése szerint a turizmus teljes területéből a vallási turizmus közel 20-30 %-ot tesz ki, a szervezett utazásokban résztvevőknek több mint egyharmada vesz részt vallási úton. Nálunk ez az arány kb. 7-8 % között van.

Európában a Vatikánt évente kb. 20 millió turista keresi fel, Lengyelországban is óriási a turisták száma, pl. Czeenstochowába évente kb. 5 millió zarándok látogat, Fatima és Lourdes is hasonló látogatókkal számolhatunk.

Azt gondolom, hogy a zarándok egyik kulcsszava lehet: találkozás Istennel, találkozás a zarándoktársakkal, elcsendesedés, a lélek békéjének a megtalálása, önmagunkra találás, megbocsátás, a hit erősödése, megélése, stb.

A Budapesten található Szent István Bazilika, az Esztergomi Bazilika, valamint a Tihanyi Apátság évente több százezer zarándokot fogad.

Azt gondolom, hogy a döntéshozók is tudják, ha felújítjuk védett örökségeinket, akkor ez a vallási turizmust is erősíti, értékeink és hagyományaink ápolását segíti, mely nagyban hozzájárulhat az idegenforgalom növekedéséhez.

II. János Pál így fogalmazott: „a turizmus önmagában is érték, tapasztalatcsere, tolerancia, béke”. Az „utazó pápa” többször is megfogalmazta, hogy az egyháznak is reagálnia kell a feléledő igényekre. Támogatni kell a vallási turizmust, hiszen egymás szokásainak, hitének megismerése elősegíti a békét, a békés egymás mellettélést, a szolidaritás érzését, a megértést.” Számos katolikus pap megtapasztalta, hogy Európában évente százezrek járják a spanyolországi El Caminót.

Magyarországon számos új zarándokút épült ki: pl. Mária út, Szent Márton út, Gyöngyök útja, Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulás (az Önkormányzati Társulásnak Kecskemét város is tagja), Szent Erzsébet zarándokút.

Szent Márton út

„2005-ben az Európa Tanács Szombathelytől a franciaországi Tours-ig vezető utat Szent Márton Európai Kulturális Útvonallá nyilvánította. Szent Márton tisztelői közül azóta már többen megették ezt a hosszú utat, vagy annak egy szakaszát. Sokféle lehetőség kínálkozik: autóval, kerékpárral vagy gyalogosan is végigjárható az út egy-egy részlete.

A Szombathely-Tours közötti útvonal hossza 1700 km. Szent Márton szülőhelyétől a nyughelyéig vezető zarándoklat összeköti a Szent Márton kultuszt ápoló helyszíneket. A teljes utat többek között egy magyar és egy francia fiatal járta végig.

Az úton egy emlékkő arról tanúskodik, hogy Szent István idején melyik volt az a tíz falu, amely közösen építette meg az első templomot. Egy fából faragott Istvánkori rotunda (körtemplom) ugyancsak a nádasdi hívek erejét, hitét hirdeti. A Szent Márton út csúcspontja az Árpád-kori jáki templom. A zarándoklat Szombathelyen a Szent Márton templom kápolnában, a Szent Márton-oltárnál fejeződik be. Az oltáron ez a felirat olvasható: (Itt született Szent Márton).”

Mária út

„A Mária út azzal a céllal jött létre, hogy Közép-Európában átívelő spirituális túraút legyen. Kereszt alakot képezve köti majd össze Máriazellt, a magyarok középkor óta tisztelt búcsújáróhelyét Csíksomlyóval, amely jelenleg a magyar nemzet legfontosabb kegyhelye, illetve Czenstochowát, Lengyelország lelki fővárosát, a magyar pálosok ősi fészket Medjugorjával, azzal a bosznia-hercegovinai településsel, ahova 1981 óta a Mária jelenések hatására állandóan nagy tömeg érkezik. Vonzza ez a hely az ifjúságot, de folyamatosan zajlanak itt papi és házastársi találkozók. (Jómagam kb. hatszor jártam Megjugorjében családommal és autóbuszos zárandoklaton vettem részt. Hitemben megerősödve, feltöltődve, lelki békével éltem meg az ott töltött napokat.)

A Mária út szervezői abban bíznak, hogy évről évre több zárandok indul el a Mária úton, hiszen a képzeletbeli kereszt két ága éppen az országban metszi egymást.

A zárandokút Nyugat-Keleti ága Máriazelltől indul, és Magyarországon Celldömölk, Budapest, Máriapócs érintésével jut el Csíksomlyóra. Az út hossza kb. 1400 km, ennek ellenére már jó néhányan végigjárták a teljes utat, és sokkal többen egy-egy szakaszát. Van már a Mária útnak honlapja is.

Önkéntesek festik fel az útjelzéseket, ők is tartják karban. A Mária Rádióban kéthetente hasznos információkat hallhatunk a zárandokútról.

Magyar Zárandokút Önkormányzati Társulás (én is tagja vagyok)

Kőszegi Zoltán, a Magyar Zárandokút Önkormányzati Társulás elnökének gondolatai:

„Az ember élete maga a zárandoklat, születésünk percétől folyamatosan úton vagyunk, a növekedés, a fejlődés, a változás útján. A zárandokút megtétele szakasról szakaszra szintén kihívás, erőpróba, amely megerősíti testünket és felemeli lelkünket.

Az El Camino, más néven Szent Jakab út fogalomként vált az európai keresztények körében, mely a legrégebbi zarándokút. Népszerűsége vetekszik Rómával és Jeruzsálemmel. Egyre többen vállalkoznak arra, hogy próbára tegyék hitüket, erejüket, teherbíró képességüket. A Teremtőhöz jut közelebb, aki dacolva az időjárás viszontagságaival, az emberi test törékenységeivel és az emberi természet esendőségével, alázatot tanul és megnyugvást talál. A zarándokok célja továbbá a spirituális élmény, a lelki megtisztulás, sokszor vezeklés, a válaszkérés megoldhatatlannak látszó helyzetekre, vagy egyszerűen csak kiszakadás a hétköznapiakból, és valami egészen újnak a megélése.

Valószínűleg ma már nem elsősorban Szent Jakab sírja az, ami a hívást jelenti, sokkal inkább a lelki fejlődés, illetve ahogy a híres mondás tartja: a cél maga az út. Akik már jártak Szent Jakab útján, maguk is gyakran fogalmaznak úgy, hogy egyszer csak hívni kezdi őket valami, és nekik, nincs mese, menniük kell.

Az út mindig tanít, beszéljünk akár belső fejlődésünkről, akár arról a fizikailag megtehető zarándoklatról, amelyre egyre többen és többen vállalkoznak. Pedig nagy dolog kiszakadni a komfortzónánkból, felhagyni kényelmes, jól megszokott életünkkel és vállalni a 20-30 km-nyi túrát hőségben, esőben, szélben, fagyban. El kell viselni, hogy mindig ugyanazt a ruhát hordjuk, hogy gondosan be kell osztani élelmünket, pénzünköt, hogy nem mindig alhatunk ott és úgy, ahogy mi szeretnénk. Aki egyszer is végigjárt egy zarándokutat, az pontosan tudja, mit jelent zarándokolni, megérte a sok-sok fáradság.

A magyar hívők lelkében s felkelt az út megéléseinek a vágya, hiszen mi magyarok nem öncélúan, nem csak önmagunkért zarándokolunk.

Zarándokolnunk kell közösségünk bűneiért, történelmünk elhibázott lépéseiért, szétszakítottságunk fájdalmáért, határok feletti egymásra találásunk miatti hálánkért, egész nemzetünk jövőjéért.

Ebből a közös akaratból adódóan 2011-ben megnyílt a Magyar Zarándokút, amelynek az a célja, hogy a magyar zarándokok is lehetőséget kapjanak a testi, lelki, szellemi megújulásra.

Az elmélkedés, a befelé fordulás a mai társadalmi környezetben egyre több embernek igénye. Mindehhez hozzásegít bennünket a hitben való elmélyedésünk, az Isten felé fordulás.

A Magyar Zarándokút jele is ezt a Isten felé törekvést szimbolizálja. A kettős keresztrel áthúzott nyíl szimbóluma nemcsak tájékozási jel, hanem lelki iránymutató is.

A Magyar Zarándokút kialakítása, létrejötte csak jelentős összefogással, egyházmegyék, települések, civil szervezetek áldozatvállalásával és együttműködésével valósulhatott meg. Jelenleg a Magyar Zarándokút egy jelentős összetartó erő az Észak-Déli irányban elhelyezkedő, több mint 30 kisebb-nagyobb település között.

Szeretettel kívánom minden zarándoktársamnak, hogy élje meg a várt csodákat, hogy utána nyugalommal, hittel és teli lélekkel folytathassa azt az utat, amelyet a Gondviselés számára kijelölt.”

Kecskeméti vonatkozások

2014-ben Kecskemét városa is csatlakozott a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társuláshoz, az Egyházügyi Munkacsoport kiadott egy programfüzetet, mely egy- és két napos zarándokutakra vonatkozott.

Rövid részlet a kiadványból:

„Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Oktatási, Kulturális és Egyházügyi Bizottságának Egyházügyi Munkacsoportja nevében szeretettel, tisztelettel és barátsággal köszöntjük a városunkba látogatókat.

Célunk, hogy 14 Bács-Kiskun megyei településsel összefogva, új útvonallal színesítsük a hazai szent helyeket érintő Magyar Zarándokutat.

A nemzet sorsáért, keresztény jövőnkért mindannyian felelősek vagyunk. Hogy milyen lesz drága országunk, Mária országa, ez rajtunk is áll, elsősorban a fiatalokon és a nekik példát adó szülőkön, nagyszülőkön, pedagógusokon.

Sokunk véleménye szerint a családot elsősorban az édesanya szeretete, hite fogja össze. Vajon az országot, a magyar nemzetet mi tartja még mindig egyben? Válaszunk: keresztény hitünk, a sok-sok ima, drága jó Szűzanyánk. Hiszem, mi Mária országa vagyunk, Mária gyermekei.” Lévainé-Száz A.

Gyöngyök útja

„A Via Margaritarum zarándokút szintén járható, jelzett útvonal. 2006 tavaszán Veres András megyéspüspök nyitotta meg a kezdőpontnál a Margit-szigeti domonkos kápolnánál. A középkori magyar zarándokhagyományokat szeretnék ennek az útnak a kigondolói újraéleszteni. A 760 km-es gyalogos út a magyarság számára két fontos zarándokhelyet, Mátraverebély-Szentkutat és az ausztriai Máriazellt köti össze. Az útvonal érinti a középkori Magyarország legfontosabb városait: Budát, Esztergomot, Veszprémet, Celldömölköt, majd az országhatáron átlépve a Via Sacrához, az ősi máriazelli zarándokúthoz kapcsolódik és Máriazellnél csatlakozik az európai Caminóhoz.

A Gyöngyök útja egy kör alakban elhelyezett gyöngyfüzért választott jelzésként, és a mögé kiépített spirituális gondolatokat az Élet gyöngyei címen foglalják össze. Az útvonal kijelölése többé-kevésbé megtörtént, de kevesen tudnak még róla. Az újraélesztett út legkitaposottabb része a Margit-sziget és Mátraverebély-Szentkút közötti szakasz.

A vallási turizmusban az értékek felismerése is fontos cél, a méltán érzett büszkeség hozzájárulhat azok fenntartásához, a hagyományok megelevenedéséhez, a vidék népességmegtartó erejének növekedéséhez. Ma a mai Magyarországon ez is fontos cél, és az egyház segítségére igen nagy szükség van e téren is.”

Szent Erzsébet zarándokút

„A Szent Erzsébet zarándokút a sárospataki Szent Erzsébet Út Alapítvány és a kassai Gótikus utak Gyöngye Alapítvány szervezésében jött létre. Észak-Magyarországon halad, Sárospatakot, Árpád-házi Szent Erzsébet feltételezett szülőhelyét és Kassát kapcsolja össze.

Kassán található a gyönyörű gótikus Szent Erzsébet katedrális, évszázadok óta ez a Kárpát-medencei Szent Erzsébet kultusz központja. Itt van II. Rákóczi Ferenc nyughelye, itt voltak a nagyságos fejedelem birtokai, e táj a szülőföldje, ezért az utat is így nevezik meg: „Szent Erzsébet útján, a Rákócziak földjén”.

A Szent Erzsébet születésének 800. évfordulója kapcsán elnyert pályázati forrásokból (Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Program) alakult ki az útvonal, amelyet 2011 pünkösdjén nyitottak meg. Sárospatakról Hollóházán, Füzéren, Regécen, Telkibányán, Szkároson, Baksán át jutottak Kassára a zarándokok. A szervezők elképzelése szerint az út majd folytatódik Budapest, Esztergom, Pozsony irányába, onnan pedig Szent Erzsébet élete helyszíneit követve Wartburg, Eisenach és Marburg felé, csatlakozva a németországi Elisabethpfadhoz.”

A fenti zarándokutakon kívül számos zarándoklat létezik, amelyet hittanárok, papok, szerzetesek szerveznek, és hol az úti cél, hol pedig egy-egy jeles búcsú, esemény a meghatározó.

Szeretném kiemelni a pálosokat, akik gyakran vezetnek gyalogos zarándoklatokat a mai pálos kolostorokhoz (pl. Petőfiszállás-Szentkút, Szikla-templom, Márianosztra, Pálosszentkút). Az utóbbi években Petőfiszállás-Szentkúton a motoros zarándoklatot minden évben megszervezik, sőt már lovas zarándoklatról is beszélhetünk.

A bencések magyarországi központja Pannonhalma. Szent Márton és Szent István öröksége az ezeréves bencés múlt, valamint a nemrég épült Szent Jakab zarándokszállás várja az ide érkezőket.

Szeretném megemlíteni a ferencesek tevékenységét is, akik ősi búcsújáró helyeiken a zarándokok lelki gondozását, a búcsújáró helyek fenntartását végezték és végzik ma is. Egyik fontos szervezésüket az évente ismétlődő zarándoklat, amikor is közel 300 fiatal Esztergomból Mátraverebély-Szentkútra gyalogol. Itt szervezik meg az ifjúsági és a generációk találkozóját.

Folyamatosan emelkedik az ország különböző részeiből érkezők száma Máriapócsra. Máriapócs a magyarországi, illetve a határon túli magyar és nem

magyar görögkatolikusok központja, de Magyarország nemzeti kegyhelye is. Pályázati pénzből megépült Nyírbátorban és Máriapócson egy zárandokszállás, egy fogadó. E pályázati program keretében szakemberek sokasága ismerkedett egy-egy település helyi hagyományaival, törekvéseivel. Máriapócs jelentős szerepet játszik abban is, hogy ezen a helyen a különböző nemzetiségek békében találkozhatnak egymással.

Megállapítható, hogy a vallási turizmus a protestáns felekezetek életében is jelen van. A protestánsok életében is fontosak a találkozások, az együttlétek, a múlt és a hit közös átélése. A testvérgyülekezeti találkozók, az emlékhelyek felkeresése, pl. Debrecen, Pápa, Sáropatak, vagy a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ, vagy a magyarországi református egyház balatonszárszói konferenciaközpontjában zajló konferenciák szintén ezt a célt szolgálják.

Véleményem szerint, hogy a vallási turizmus erősödjön Magyarországon, ehhez hitüket, az egyháztörténetet, a kulturális értékeinket jól ismerő szakemberekre van szükség. Ezt már régen felismerték Lengyelországban, ahol az egyházi képzésben résztvevők számára kínálnak turisztikai ismereteket is.

Több helyen az egyházi vezetők és a turisztikai szakemberek jól kiegészítik egymást, közösen szerveznek zárandokutakat. Ma már több templomban tájékozott, jól képzett idegenvezetők fogadták a turistákat.

Ma Magyarországon hét utazási iroda (pl. a Makrovilág,) vállalja a vallási utak lebonyolítását. Szívesen vállalnak zárandokutakat egyes plébániák, lelkeségi csoportok, civil szervezetek is.

Örvendetes, hogy a magyar kormányzat is támogatja a vallási turizmust. Több pályázat segíti a templomok, védett egyházi épületeink felújítását, külső-belső restaurációját. Több országos és helyi konferencián is részt vettem, ahol minden esetben igényként merült fel, hogy nagy szükség van ebben az elanyagiasodott világunkban a lelki feltöltődésre, a hitélet erősítésére.

Kiemelkedően fontos konferencia volt 2011-ben Esztergomban, ahol szinte minden jelentős európai és magyar zárandokút képviselője részt vett és szót is

kapott, ahol a jelenlegi kormányzat állásfoglalását is közvetítették, miszerint stratégiai ágazatnak tekintik a turizmust, ezen belül is a vallási turizmust és minden olyan közösséget, amely értéket teremt. „Az egyházak által védett és átadott értékek nemzet- és közösségmegtartó erejűek. Éppen ezért tartjuk fontosnak ezen nemzeti értékeink védelmét, ápolását és átadását nemcsak hazánkban, hanem a határainkon túl élőknek is.” mondta Simicska István. Ekkor hangzott el az a gondolat is, amely szerint a vallási turizmus hozzájárulhat Európa lelki és szellemi megújításához, a népek közötti megbékéléshez.

A vallási turizmus nem lehet „csak” üzlet, nagyon fontos a tartalom. Természetes, hogy az egyháznak nem lehet célja a turisták igényeinek a kiszolgálása, sokkal inkább arra kell törekednie, hogy a vendégben, az érdeklődőben felébressze a hitet. Mindannyian jól tudjuk, hogy a hit a legnagyobb erő, a hit járulhat hozzá a szellemi, lelki, erkölcsi megújuláshoz.

Járva az országot, a természetben az ember gondolkodása is megtisztul. Aki már járt gyalogos zarándokúton, az értékeli igazán, hogy mennyi tanúsága van egy-egy útnak.

Az ember jobban megéri önmagát, közvetlen hozzátartozóját, az élet lényegét, mivel mélyen megéli hitét.

A „vándor” tudja, hogy nem adhatja föl, bármi történik, az egyik lépésnek követnie kell a másikat. Ha esik, ha fúj, ha hideg van, ha meleg van, a kitűzött szakasznak teljesülnie kell. Út közben felfedezzük a természet szépségeit, van időnk gondolkodni, meditálni, tűnődni azon, hogy a jó Isten milyen csodálatosnak teremtette a világot, benne az embert, az emberi két építette örökségben.

Miközben gyalogolunk, újjáéled bennünk a derű, az öröm, a bizakodás, a hit. Utunkon elcsendesedünk. Ezért a megtisztulásért, a békéért választjuk a pihenésnek ezt a formáját, a feltöltődésnek ezt a módját.

Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark ügyvezető igazgatójának, Kertész Péter gondolatai:

„Hitében és nyelvében él a nemzet. A történelem során számtalanszor bebizonyosodott, hogy a hitnek, a vallásnak, a történelmi egyházaknak óriási nemzetmegtartó ereje van. Egy pályázatnak köszönhetően a Duna-Kőrös-Maros-Tisza Euró régióban egy ökumenikus vallási útvonalat alakítunk ki. A vallási turizmusban rejlő lehetőségek mind jobb kiaknázása közös érdeke Magyarországnak és Romániának, ezért a határok nem jelenthetnek és nem is jelentenek akadályt. A projekt megvalósulása által egy lépéssel ismét közelebb kerülhetünk határainkon túl élő magyar testvéreinkhez is

Versenyképes turisztikai termékek létrehozása és ezáltal a turisztikai bevételek növelése, valamint az életminőség javítása mellett közös célunk, hogy a térség vallási, kulturális értékeit egyre többen ismerjék meg. A Temes és Csongrád megyében megvalósuló zarándokút részét képezi nemzeti emlékhelyünk, az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark is. Az Árpád-emlékmű mellett található az Ond vezértől származó Bor-Kalán nemzetség középkori monostorának romjai, amely a második világháborúig jelentős zarándokhely volt. A Szobori búcsú újjáépítésével a jövőben szeretnénk ezt a rangját visszaállítani.

A skanzenben egy új közösségi teret, egy templomot építünk fel, amely által teljessé válik a múzeumfalú.

Az újjászülető Pallavicini-kápolna méreteiben és külső megjelenésében egyaránt illeszkedik a XIX-XX. század Dél-Alföld jellegzetes épületegyütteséhez. Mindezekén túl az őrgrófi család szakrális építménye alkalmas lesz eredeti funkciójának betöltésére is. Reményeink szerint házasságkötésekre, keresztelekre, egyéb közösségi alkalmaknak lesz majd méltó színhelye.

Mindenkit arra buzdítok, hogy bátran vágjon neki az útnak és ismerje meg Temes, valamint Csongrád megye turisztikai, vallási értékeit. Zarándokoljon el Ópusztaszerre a Monostorhoz, az újjáépülő Pallavicini kápolnához, ismerje meg a határon túl élő testvéreink lelki életét és kulturális értékeit a Temesvári Új Ezredév Református Egyházközség összejevetelein.

Ugyanilyen nagy szeretettel ajánlom a zarándokoknak Mórahalom és Szeged-Csanád Egyházmegye találkozóit, valamint Máriaradnát és Petőfiszállást, mint kegy- és búcsújáróhelyeket. Meglátják, nemcsak számtalan élménnyel gazdagodnak, hanem lélekben és magyarságtudatban is megerősödnek.”

Egy tanulmány szerint a vallási turizmus növekedésének két fő mozgatórugója van: az egyik az, hogy a keresztény és a muszlim vallások tábora folyamatosan nő, a másik, hogy azoknak az utazóknak a száma is gyarapszik, akik az utazásaikat vallási elemekkel egészítik ki.

A tanulmány szerint összefüggés található a lassú turizmus és a vallási turizmus között is. A lassú turizmus arról szól, hogy élvezzük és értékeljük az egész élményt, az utazást nyugodtabb tempóban, a helyi közösségek és emberek megismerésével. Ehhez kapcsolódóan növekszik az „élmény” megélése, átélése iránt, amit gyakran inkább spirituális megújulásnak hívunk, mint vallási turizmusnak. Ilyen jellegű utazásokat főleg a Távol-Keletre szerveznek (pl. Tibetbe), ezek az utazások meditációkat, jógaórákat is tartalmaznak.

Egyre növekvő vallási tudatosság jellemzi a vallási turizmust, mint Niche piacot, amely a turisztikai hivatalok szempontjából fejlesztési lehetőségeket is hordoz magában. A főbb vallási turisztikai desztinációkon kívül is számos országban elkezdtek kidolgozni a vallási turizmus Niche mivoltában rejlő lehetőségeket és elkezdtek a reformációhoz köthető helyszínek promócióját. A Bahama-szigetek turisztikai hivatala elindított egy hírlevelet „A vallási turizmus üzleti

lehetőségei” címmel, és külön vallási turizmussal foglalkozó részleget is létrehozta. A németországi Joseph Ratziger bíboros pápává választása alkalmával a bajorok kialakítottak egy „Benedikt pápa útvonalat”, amely az egykori pápa életútjának helyszíneit kíséri végig.

A fentieket azért vettem bele tanulmányomba, hogy lássuk azt, hogy szinte az egész világot behálózza a kereszténység, a vallás, ezen keresztül a vallási turizmus.

A vallási utazások egykor nem számítottak drága utazásoknak.

Nemzetközi vallási turizmus – tájékoztató -

A szakértők 2015-re a nemzetközi vallási turizmus növekedésének mértékét évi 10 %-ra becsülik, ami 46 millió vallási turistát jelenthet nemzetközi szinten. Az Izraelben és Palesztínában tapasztalható politikai helyzet fogja nagymértékben meghatározni a Jeruzsálembé és a környező szent helyekre áramló turisták számát. Az Egyiptomban, Szíriában és Líbiában tapasztalt zavargások mind hozzájárulnak a béke, a stabilitás és a biztonság negatív megítéléséhez. A tanulmány szerint a vallási turizmus Magyarországon szintén növekedésnek indul, de nemcsak nálunk, hanem más régiókban is.

2014-ben megalakult Magyarországon a Vallási Turizmus Szövetség

A Vallási Turizmus Szövetség a zarándokok érdekvédelmi szervezete, a VATUSZ, amely a zarándoklatok és a zarándokok érdekvédelmi szervezete. Elnöke: Madari Gyula, a Makrovilág Utazási és Zarándok Utazási Iroda igazgatója. Tagjai: utazási irodák, nemzeti kegyhelyek, egyetemi szinten tevékenykedő oktatási szervezetek, zarándoklatokat vezető lelkipásztorok, zarándoklatokat támogató magánszemélyek.

Hazánkban 12 utazási iroda foglalkozik vallási turizmussal, a megalakult szervezet a határon túli szervezeteknek számára is nyitva áll.

A szervezet felépítése szerint a VATOSZ a zarándokturizmus szervezett formájában értékarányos szolgáltatásokat (szállás, étkezés, személyszállítás, stb.) nyújt, utazás közben hitéleti tevékenységet folytat. Tagjai segítő testvérként tekintenek egymásra, céljai szerint elősegíti a szakemberképzést, és a vallási turizmussal kapcsolatos kutatómunkát. Utazás kiállításokon vesznek részt, kihasználnak minden pályázati lehetőséget, zarándok idegenvezető-képzést indítanak, és minden nagyobb városban kapcsolatokat építenek.

Madari Gyulától azt is megtudtam, hogy milyen fontos a fiatal szakemberek képzése. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy Magyarországra Olaszországból és Németországból érkezik a legtöbb turista vallási céllal.

A Nyugat-Magyarországi Egyetemen a fiatalok megismerik a vallási turizmus lehetőségeit, a vallási programok szervezését és a kapcsolódó speciális marketing munkát. Hittudományi, kulturális és idegenforgalmi szaktárgyakat is tanulnak. A képzés időtartama: hat félév, a végzetek két idegen nyelvből középfokú szakmai nyelvvizsgát is tesznek.

Óriási érdeklődés fogja övezni a 2020-ban megrendezésre kerülő Eucarisztikus Világkongresszust, melynek Budapest ad majd otthont. Erre az eseményre több százezer zarándokot várnak a szervezők.

Saját tapasztalat

Több mint 15 évig szerveztem Kecskeméten és a környéken lakó keresztény embereknek zarándokutakat, melyen elsősorban nyugdíjasok és gyermekek vettek részt.

(A legtöbb esetben a nagymama, nagypapa unokájával zarándokolt, mellyel példát adott keresztény életéről.) Minden alkalommal megfogalmazódott bennünk, hogy van miért és van kiért imádkoznunk.

Bejártuk Magyarország történelmi kegyhelyeit: pl. Kalocsa, Hajós, Budapest, Mátraverebély-Szentkút, Petőfiszállás, Máriabesnyő, Győr, Gyöngyös, Máriaremete, Máriapócs, Márianosztra, Vác-Hétkápolna, Szeged-Alsóváros,

stb. Utunk alkalmával mindig megbeszéltük, hogy a következő utunkat hova szervezzük. Egy-egy zarándokút önköltséges volt, mert csak az autóbusz költségét és a belépőjegyeket fizettük, viszont minden kegyhelyen kegytárgyakat, könyveket, rózsafüzéreket vásároltunk, feltöltöttünk lelki élménnyel. Lelki napunkat általában egy katolikus pap is elkísérte, így

mindannyiunknak lehetősége volt szentgyónását is elvégezni. Volt közöttünk olyan zarándok is, akit a kíváncsiság hozott el, több évtizede nem gyónt, nem járult szentáldozáshoz, viszont később szinte minden alkalommal csatlakozott hozzánk. Hite megerősödött, visszatért családjához, lelki békét érzett szívében.

Tudjuk, hogy Szent István királyunk Nagyboldogasszonynak ajánlotta fel országát 1038. augusztus 15-én. Azóta Mária-tiszteletünk nemcsak megmaradt,

hanem állandóan terjed, növekszik. Magyarországon belül és már határainkon kívül is növekszik az utazni kívánók száma.

(Számptalan könyvet vásárolhatunk egy-egy zarándokút alkalmával.

2014-ben fogalmazódott meg bennem, hogy összeállítok kifejezetten zarándokoknak, „útra kelőknek” egy imafüzetet, mely tartalmazza a legfontosabb imáinkat, a rózsafüzér történetét, ezen kívül a 17 legismertebb rózsafüzért, pl. a Szent Rita, Medjugorje, Szeretetláng, Fatimai, a Világ Győzelmes Királynője stb. rózsafüzéreket, egyéb zarándokimákat.

A Zarándokok rózsafüzér imafüzetének a borítóján Feszty Masa „Úti Boldogasszony” kegyképe létható – Szűzanya a gyermek Jézussal -, valamint megkértem a Kecskeméten élő Szalai Sándor tanárt, aki minden rózsafüzért lerajzolt, a kiadványt dr. Jeney Gábor plébános atya lektorálta. Kiadó: az Alföld Idegenforgalmáért Alapítvány, az ehhez szükséges fedezetet pedig Kecskemét Megyei Jogú Város Városi Támogatási Programja biztosította. 2015-ben ismét ki tudtuk adni – támogatással – az imafüzetet, mely kiválóan használható zarándokúton, hétköznapjainkban otthoni imádságként. Nagyon szeretném, ha el tudnánk juttatni a Csíksomlyói, Medjugorjei, Máriazellii búcsúba, ahol a világ magyarsága találkozik. E kiadvánnyal is éreznénk, hogy mi „ÖSSZETARTOZUNK!”

Néhány országban a turizmus jelentős részét a vallási turizmus teszi ki, pl. Olaszország, Portugália, Franciaország, Brazília, Lengyelország. Sajnos Magyarországon a vallási turizmus alig mérhető, csupán az egyházak és néhány utazási iroda szervezésében valósul meg.

Szeretném röviden összefoglalni egy zarándoknapunkat:

Reggel korán indulunk Kecskemétről. Az autóbuszon egymásnak bemutatkozunk, elmondjuk: Imádság a kegyhelyre érkezés előtti imánkat, majd a reggeli imánkat, zarándok énekeket énekelünk, elimádkozunk egy rózsafüzért. Ezután ismertetem a kegyhely történetét.

A kegyhelyre érkezés után rövid szabad program van. Ezt követően szentgyónás, szentmisén veszünk részt, hálát adunk családjainkért. Imádkozunk

drága hazánkért, vezetőiért, az otthon maradottakért, gyermekeinkért, a magyar ifjúságért; papjainkért, a hitetlenekért, a betegekért.

Esti visszaérkezésünkkel elimádkozzunk a hazaérkezésért hála imánkat.

„Vándorok vagyunk itt a földön, vándorként éljük életünk”, ezért nagyon fontos nekünk zarándokoknak, hogy kis közösségben minőségi életünket megéljük. Sokan „útkeresőként” kelnek útra, viszont megtérve, keresztényként térnek haza otthonaikba.

Sokan elgondolkodunk azon, hogy földi tartózkodásunknak biztos kezdete és biztos vége van. Világos előttünk, hogy csak „ideiglenesen” tartozunk ehhez a világhoz. Fontos, hogy amíg itt élünk a földön: mit teszünk, hogyan élünk,

milyen példát adunk gyermekeinknek, környezetünknek, családjainknak, szűkebb és tágabb környezetünknek. Ezért nagyon fontosnak tartom a zarándokutakat, mellyel hitünket meg tudjuk erősíteni.

Zarándokolhatunk: gyalogosan pl. Lakitelek-Nyárlőrinc-Szentkirály háromszögben, vagy a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulással Esztergomtól Máriagyüdig, Máriazelltől Csíksomlyóig a Mária út

szervezésében, vagy a bátor fiatal turisták az El Caminót választják, mely több mint 800 km-es szakasz. Ezen kívül több gyalogos zarándokút várja az útra kelőket: pl. a Gyöngyök útja stb.

Magyarországon a turisták leggyakrabban autóbusszal zarándokolnak, de már több éve szerveződött a csíksomlyói és a lengyel zarándokvonat, mely egyre népszerűbb. (A soproni egyetemen külön oktatják a vallási turizmust, mint a turizmus egyik szeletét.)

Magyarországi zarándokútvonalak, járható szakasz, alapítás éve:

- Szent Márton út	Szombathely-Kercaszomor	100 km	2005
- Gyöngyök útja	Mátraverebély-Szentkút		
	Máriazell	780 km	2006
- Mária út	Máriazell-Csíksomlyó	1400 km	2009

- Magyar Zarándokút
Önk.Társulás   Esztergom-Máriagyüd   420 km   2009
(további szervezés alatt: pl. Szentimre)
- Szent Erzsébet   Sárospatak-Kassa   120 km   2011
- Szent Jakab út   Budapest-Lébény   250 km   2012

A továbbiakban szeretnék kiemelni két nagyon fontos zarándokhelyet:

Andocs

„A kegyhely Somogy megyében található, a volt igali járásban, veszprémi püspökség területén, a Balatontól 20 km-nyire, a Siófok-Kaposvár vasútvonalon.

A legenda szerint 1520 táján egy éjszaka nagy fényesség árasztotta el az eget Somogy megye fölött. Ebben a mennyei fényességben angyali ének zendült, majd a mennyei fényességet és a csodás himnuszok zengése egyre jobban közeledett az alvó faluhoz: Andocshoz. Ezen az éjszakán ugyanis a Szűzanya szállott angyalival Andocs fölé. Mikor másnap reggel a falu népe munkába indult, meglepődve látta, hogy a falu közepén lévő, addig üres telken most egy tornyos kápolna áll.

Eme legendás hagyomány mellett tanúskodik a későbbi veszprémi püspök, fróf Fokra János alapítólevele is. Ugyanis Andocs népe még a török megszállás alatt is megőrizte ezen hitét és a nagyszerű legenda hagyományát. Annyira, hogy még a törökök sem merték levenni a kegykápolna tornyocskájából a keresztet, és teljes szabadságot, védelmet adtak Andocs népének és az ide zarándoklóknak.

A kegyhely bizonyítható története 1640 körül kezdődik. Jakusich György püspök kezdeményezésére megindult itt a lelkipásztori szolgálat. Ő a bécsi jezsuita tartományfőnökségtől néhány jezsuita atyát kér Somogy megyei lelkipásztorkodásra. Az andocsi török misszó elnevezésű Dél-dunántúli papi szolgálat 1643-ban indult meg, és Horváth János atya nevéhez fűződik a kezdet. Ő említette az andocsi, régóta üres és elhagyott plébániát Mindszentnek templomával, és a csodatévő Szűzanya-szobrot is, mely épségben látható.

Ötvenhat községet látogatott szorgalmasan. 1665-től 1681-ig Horváth Miklós vezette a missziót. Ő a késő gótika remekeként szolgáló kegykápolnának gazdag búcsúkat eszközölt ki a Vatikántól, és néhány év alatt a kegyhelyet Nyugat-Magyarország leglátogatottabb szentélyévé fejlesztette.

A török kiűzése után 1686 körül a jezsuita atyákat visszarendelték immáron Pécsre, és az ismert búcsújáróhely harminc éven át gazdátlan maradt. Az 1716. szeptember 3-án kelt püspöki leirat szerint, melyet Vokra János veszprémi püspök adott ki, négy ferences barát költözött Andocsra a szegény missziós házba. Ők 1725-ig új kolostort kezdte építeni, mely feltehetően jó tizenöt éven át épült. A jelenlegi kegytemplom alapkövét 1739. május 25-én rakták le, de a zavaros, háborús légkör miatt az építkezés lassan haladt előre. A barokk stílusban készített templomhajó harmonikus formában simult hozzá az ősgótikus kápolnához, mely megmaradt az új kegytemplom szentélyének.

1747. december 17-én szentelte fel az épületegyüttest ünnepélyesen Padányi Bíró Márton püspök. A mostani díszes barokk kegyoltás a Szűzanya méltó trónusa számára 1746-ban készült. Középre helyezték az andocsi kegyhely ékességét, a kegyszobrot, az Angyalok Királynéját, karján a kisdés Jézussal, két oldalra állítva az ősegyház két szűz vértanúját: Szent Ágotát és Szent Dorotttyát.

A kegytemplom védőszentje a mennyekben fölvelt Istenanya lett. Fő búcsúja augusztus 15-én van. A Szűzanya és a kis Jézus kegyszobrát korona teszi ékessé, és mindkettőjük drága alakját kb. kétszáz év óta szebbnél szebb ruhákba öltözteti az áhítatos hívősereg. Minden év augusztus 15-én vadonatúj ruhácskát kapnak. Ezeket a hívek készítik. A régi öltözékeket pedig elteszik, és a templom melletti kegyhelymúzeumban őrzik.

Az ősi andocsi kegyhelyet főként Somoly, Tolna, Fejér, Baranya, Veszprém és Zala megye népe keresi föl nagy buzgósággal, hogy itt segítséget, vigaszt és gyógyulást találhasson.

1950-ben Isten és vallás ellenségei elűzték a hűséges ferences szerzeteseket Andocsról is. Reméljük azonban, hogy az új korszak beköszöntésével Isten népének és a Szűzanyának kedves „barátai” mihamarabb visszatérhetnek ősi, andocsi kegyhelyükre is.

Andocson van állandó lelkipásztori szolgálat, ezért szentmise is minden nap van. A templom és az emeletes kolostor a barokk művészet szép műemléke. A kegyhely megközelíthető a már említett Siófok-Kaposvár-i vasútvonalon és a közúton is autóbusszal. Az autóbusz a templom közelében áll meg, míg a vasútállomás 3 km-re van a falutól.”

Csorna

Győr-Sopron vármegye területén, a győri püspökség határain belül található ez a városi és tartományi kegyhely. Megközelíthető közúton és vasúton Sopron-Fertőszentmiklós irányából. Pápa irányából és Hegyeshalom irányából.

A csornai fehér barátok, vagyis a premontrei szerzetesek apátsági templomában tisztelik századok óta a csodatevő Szűzanya kegyképét, amely 1757 táján hozott magával a csehországi Gradicsból Schrabel Tádé kanonok, akit csornai préposttá neveztek ki.

A kegyképhez a csodálatos gyógyulások egész sora fűződik. A kép sötét színű, a Szűzanya arca is barna, ezért a nép máig is Szerecsén Máriának nevezi.

A Szűzanya képét először a Szent Kereszt kápolnában helyezték el, mely a prépostsági templom északi oldalán van. 1790-ben óriási tűzvész pusztított Csornán, és ez tönkretette a templomot is, a Szent Kereszt kápolnát is. A Szűzanya kép azonban sértetlen maradt a tűzvészben, és amikor később a nagy építkezések befejeződtek, az egyik oltár fölé, az új templomba került. Az újjáépítés a 19. század első felében történt. Egy, e korból származó följegyzés szerint „alighogy a képet köztiszteletre kitették, a jámbor nép hamarosan nagy buzgalommal járult eléje, kegytárgyakkal halmozta el az ügyes-bajos dolgaiban erős hitet táplált a Kegyelmelek anyja iránt.”

A prépostsági levéltár iratai szerint tanúk előtt, esküvel vallották, hogy 1761. március 4-én egy két és fél éves béna gyermeket hozott ide édesapja a hátán. Miután a Szerencsés Mária képe előtt hosszan és buzgós imádkozott, a gyermek saját lábán, gyógyultan távozott. Ugyanez évben, egy kilenc hónapos gyermeknek lúdtojás nagyságú daganata múlt el a kegykép előtt.

1763-ban pedig Május 27-én egy dühöngő örült leány gyógyult itt meg, amikor buzgós imádkoztak érte. „Téged rendelt jó Anyánknak az Isten Fia...”, hangzik a Szűzanya dicsérő szép éneke. Tudjuk, hogy immár húsz évszázad óta gyakorolja

anyai hivatását a Kegyelem Anyja. Menjünk mi is bizalommal a kegyelem közvetítőjéhez, és daloljunk lelkesen: „Minden reményünk csak Te vagy! Szent Szűzanyánk! Szent Szűzanyánk! Ó, el ne hagyj!”

A Csorna Boldogasszony búcsúja május 27-én, illetve május utolsó vasárnapján van.

1950-ben a bolsevista, materialista államvezetés Csornáról is elűzte a premontrei szerzetes kanonokat, és szétszórta a Szűzanya és a lelkek szolgálatában állókat. Hála Istennek, az új irányzat megengedte, hogy 1989-ben a csornai prépostságra a régi tulajdonosok visszatérhettek.

Medjugorje (Bosznia-Hercegovina)

200. június 25-én léptünk be a Béke Királynője medjugorjei jelenéseinek 20. évébe, és a négy évig tartó háború ellenére – a Medjugorjéba zarándoklók száma egyre csak nőtt. Papok, püspökök és hívek zarándokolnak folyamatosan ide. Legtöbbjük, miután már megfordult egy alkalommal ezen a szent helyen, újból visszatér egy olyan belső hívás hatására, melyet csak érezni lehet, megmagyarázni azonban nem.

Papok, hívek és püspökök zarándokolnak Medjugorjéba, új reményt keresve. Amióta ott jártak, teljes nagyfényben tündököl mindaz, amiben ugyan addig is hittek, de ami még sohasem öltött olyan fényt és pompát, mint most. Az ima, a béke, a szentségek, a Biblia, az Egyház, a Három Isteni Személy szeretete, a felebaráti szeretet, a pápa iránti tisztelet és a vele való együttműködés, a papok és püspökök egysége, a krisztusi szenvedés értéke, a bűn, az öröm, a béke, a család, a gyermekek és az élet szentsége olyan témák, amelyek új fényben ragyognak fel Medjugorje hatására.

A mi századunkban a Mária-jelenések már nem mennek újdonság számba. Lourdes, Fatima, Banneux, Betoina stb., melyek erős bizonyítékai annak, hogy

ezek a mennyei közbelépések sohasem kérdőjelezték meg a kinyilatkoztatott igazságokat, az utolsó apostol halálával végérvényesen lezárultak, hanem meghívták a keresztény világot a megtérésre, a békére Istennek és emberrel, az üzenetek többi része pedig állandó buzdítás az Istenhez való visszatérésre. Split nyugalmazott érseke már jó ideje felfigyelt arra, hogy a megjugorjei jelenések a hitélet terén többet értek el egész (volt) Jugoszláviában, mint 40 évi tevékeny papi lelkipásztorkodás Christoph Schönborn, Bécs híres érseke megállapította, hogy Ausztriában a papi hivatásra jelentkezők 80 %-a Medjugorje hatására hozta meg döntésüket.

A Szűzanya kitartó és szelíd felhívásai, úgy félem, egyben intelmek is mindannyiunk számára. Figyeljük csak meg: **„Már évek óta hívlak benneteket imára...., de ti még mindig nagyon hidegek vagytok! Érzéketlenek és kemények, mint azok a vezetők, akik elítélték Krisztust annak ellenére, hogy látták számos csodáit.”**

Az elmúlt évtizedek alatt a helyi, egyházi és politikai akadályok ellenére Medjugorje csendesen, de visszavonhatatlanul elárasztotta a világot. Az utóbbi években jómagam, is oda utaztam minden második hónapban, és mindezt nem azért tettem, hogy napirenden legyek az információkkal, hanem, hogy éljem a kegyelmet, amely itt mindenkit betölt.

Láttam püspököket sírni az örömtől, - papokat, akik megváltoztatták az életüket, új érdeklődést mutatva saját hivatásuk iránt, amely már szinte teljesen kialvóban volt. Láttam emberek százait a gyóntatószékek előtt hosszú sorokban várakozni, könnyek között lelki fájdalmukban megvigasztalódott bűnösöket. Láttam ateistákat és nem hívőket, akik újra megtalálták Istent, másvallású férfiakat és nőket, akik áttértek a katolikus hitre, politikai gyilkosokat, akik az életnek szentelték magukat, egész családokat, akik felhagytak pogány életstílusukkal és olyan „családi egyházzá” változtak, amely tele volt örömmel, hittel, imával és hálával a Gondviselés és a Boldogságos Szűz Mária iránt.

Láttam betegeket meggyógyulni, üzletembereket és minden társadalmi rétegből származó embert a rendkívüli kegyelem hatására az imádság útját

választani. Láttam, miként nyerték vissza súlyos betegségekől halálra ítélt emberek testi-lelki egészségüket.

Láttam fiatalokat a világ minden városából és országából, a gazdag Amerikából, Afrikából, Ausztráliából, Kelet-Európából, akik a szentség, az imádság és a bűnbánat útját választották. Egy óriási zarándokhullám az, amely követi a Szűzanya hívását, hagyván magát megtéríteni, felrázni és megszentelni azon édes szellő által, amely a medjugorjei hegyekből fúj.”Mi,akik ott jártunk,nagyonszerencsés zarándokok vagyunk, hiszen belemerítkeztünk Medjugorje kegyelmi forrásába, és azóta is a kegyelmet kegyelemre halmozzuk

„Drága Gyermekeim! Ma Fiam születésének évfordulóján, szívem kimondhatatlan örömeivel, szeretettel hívlak meg titeket a teljes nyitottságra és Istenre való hagyatkozásra. Vessetek ki szívestekből mindenféle sötétséget! Engedjétek, hogy Isten fénye és szeretete elárassza a szíveteket, és örökre megmaradjon bennetek. Legyetek minden ember felé Isten fényének és szeretetének a hordozói, hogy minden ember, akivel találkoztok, bennetek és általatok meg tudja érezni és tapasztalni az igazi fényt, és az igazi szeretetet, amelyet csak Isten adhat meg. Megáldalak titeket anyai áldásommal!

(A Béke Királynője – a 2000. jubileumi év kezdetén – 1999. december 25-én)

Mindannyian tudjuk és érzékeljük, hogy társadalmunk legnagyobb betegsége a lelki betegség, mely minden baj forrása lehet. Képviselői munkámban, az Egyházügyi Munkacsoport vezetőjeként kiemelt figyelmet fordítok a lelki

programokra, a keresztény, keresztyén értékek erősítésére. Több éve már Kecskemét ad helyet az emlék-konferenciáknak (Mindszenty, Pio atya, Szent II. János Pál, Szent Teréz anya), melyre köztiszteltben álló előadókat hívunk me

2009 óta városunkba minden évben elhosszuk Gödöllőről a „Betlehemi lángot”, biztosítva, hogy a láng eljusson a templomokba, közintézményekbe,

kórházakba, a környék településeire, családjaink otthonába, hogy hirdesse a láng az összetartozást, a szeretetet és a békét.

Kecskeméten - elsőként – szakemberek foglalkoznak - intézményes keretek között – lelkisegély szolgálattal, mely egy 320 m²-es intézményben történik (pl. szenvedélybetegek, drog, alkohol stb.).

ÖSSZEFOGLALÁS

Visszatérve a zárandokúthoz: véleményem szerint utunk végén minden zárandok könnyű szívvel, vidáman tér haza, elfelejti hétköznapi gondjait, problémáit, hite megerősödik. Néha úgy érzi, hogy kényelmetlen, fáradságos az út, de elfelejti a fáradságot, mert a lelkében érzi, hogy a jó Isten megszólította, erőt kapott a hétköznapiak néha nehéz elviseléséhez, rájön arra, hogy nem az anyagiak az igazi értékek, hanem az „örökéletért” való küzdelem, melyért mindenkinek önmagának kell megküzdenie.

„A vándor útja gyakran rögös és nehezen járható, de a zárandokoknak eltökélten és bátran kell folytatni útjukat. Elvesznek, ha megállnak, hogy keresgéljék a helyes utat. de van, aki figyel bennünket: Isten Fia, aki az Út, az Igazság és az Élet!”

K e c s k e m é t, 2016. december 10.

Lévai Jánosné